

הערל פרק שמיני יבמות

פ.ב.

עין משפט נר מצוה

קלא א מיי פ"א מהל'
יו"ט הלכה כ סמנ
עשין עה טור ש"ע י"ד
סימן קכ סעיף א:
קלא ב ג מיי פ"ג
מהלכות תרומות
הלכה יד טו"ש"ע י"ד סימן
קלא סעיף א:

תוספות ישנים

רבא אמר רישא איסור לאו.
פי' משו"ה אמרין ברישא
מעלה דהא נמי כי מעלה
לא תחלב רק לכהניס א'
וליה אלא לאו דטומאה
אבל בסיפא אי אמרין
דמעלה בחולין תחלב
לישראל ואוכל אדם
בטומאת הגוף כי אינו מזהר
לאכול חולין בטומאת הגוף
ואיכא כרת באכילת קדשים
בטומאת הגוף:

א' י"ג ויכא כחן אלא לאו
דטומאת גבס.

רבי יהודה לטעמיה דאמר מין במינו לא בטיל. דוקא דזכר למ ומתערב אית ליה לר' יהודה ללא בטיל דומיא דלס הפר ודס השעיר דיליף מינה ר' יהודה בהקומץ רבה (מנחות דף כב. ושם) אבל דזכר יבש לא לר' יהודה גופיה אית ליה צפ' נוטל (שבת דף קמ"א):

דמעלין את המדומע בק"ל ואפי' מין זמינו כדמשמע גבי ליטרא קליעות וצלה בהקומץ רבה (מנחות דף כב. ושם) דאיכא למאן (א) ללא בטיל היינו בנימוחה וסברא הוא לדבר המתערב מתפשט טעם האיסור בכל היתר ולא בטיל אבל דבר יבש האיסור מונח במקומו אלא שאין ניכר היכן הוא והיהו דשיליה צ"ה (דף לח: ושם) לאמר דחטיין ושעורים בטלים לרבי יהודה ולא חטיין בחטיין בקמח איירי דלצ"כ חטיין אמצוי אמצוי בטיל והלא ניכרים הן ועוד נראה דאפילו קמח כיון שזונו הוא ואין טעם מתפשט בטיל דאי לאו הכי אפילו קמח חטיין וקמח שעורים מין זמינו הוא לרצא דלוי' דבר שמשא בפרק בתרא דע"ז (דף סו. ושם) כמו חמירא דחטיין וחמירא דשערי אלא התם צרות איירי ובהקומץ רבה (מנחות דף כב. ושם) לאמר דמנחות שנתערבו לא בטילי לרבי יהודה התם נמי מתוך שומן מתרכיין ונחמין טעם זה בזה אי"כ כשיאפה אותן יתנו טעם זה בזה':

טהורות במהורות עדיף ליה. דלע"פ שאין איסורה אלא לזרים אפי"ה חמירא ולא בטילה וכ"ש טמאה דאיסורה אף לכהנים ובקונטרס פירש טעם אחר: **בטומאת משקין דרבנן.** וקסבר רב שישא צריה דרב אידי דרבנן לא פליגי אדרבי יהודה לאמר מין זמינו לא בטיל אלא דרבנן אבל דלאורייתא מודו ללא בטילה אבל לא בנימוחה כיון דלא שדרכו לימנות מקדש אף בטומאה דרבנן לא בטיל כמו תרומה בזמן הזה דאי היא דלאורייתא לא היה עיגול בעיגולים עולה אע"ג דתרומת פירות דרבנן:

רישא איסור לאו סיפא וכו'. אמצאי דאוקמינן בשנימוחה קאי ובקונטרס פירש דלמי לפרושי בשלא נימוחה ועיגול היינו טעמא דר"ל דמדלאורייתא לא בטיל כיון דתרומה לזר במיתה כרת דמיא ומצילי תלתן של כלאי הכרס אע"ג דאיסור לאו הייא מ"מ לא בטיל משום דהוי את שדרכו ודוקא בכל שדרכו הוא דמפליג רבה זין איסור לאו לאיסור כרת ואע"ג דעלה קמני שהיה ר"מ אומר כל שדרכו לימנות מקדש יש לפרש כעין שפי' לעיל דה"ק שהיה ר"מ אומר כל שדרכו לימנות כרת או באיסור מיתה והואיל וכן דין הוא שיקדש את שדרכו אפילו באיסור לאו ומיהו לא יתכן כלל לפרש כן דהא חתיכה של חטאת טהורה בחולין עדיפא אפילו מאת שדרכו כדפרישית לעיל מטעם דראויה להחכיד ומשמע דוקא משום דהוי איסור כרת לא בטיל אבל איסור לאו בטל:

משום דהוי דבר שיש לו מותרין. למאי דקטעי רב אשי קשה עיגול בעיגולים אמצאי עולה דאפילו דרבנן שמעינן ליה לרב אשי (פ"ה דף ד. ד) דזכר שיש לו מותרין לא בטיל ויש להעמיד ההיא דעיגול בעיגולין בתרומה טמאה דאין לה מותרין ומיהו קשה

למאי דס"ד השתא אמצאי תרומה טהורה עולה בק"א: **שרתי** אחת של חולין. הקשה הר"ר שמואל מאכזב אדמקשה מצרייתא לומיז ממתני' דתרומות (רי"ש) פ"ו (מ"ה) דתנן ב' קופות אחת של חולין ואחת של תרומה שפלה סאה של תרומה לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזה מהן נפלה הריני אומר לתוך תרומה נפלה והו' להו לרבי יוחנן ור"ל לאיפלוגי עלה והשיב ר"י דמשום צרותא דר' יוחנן מייתי צרייתא דאפילו צב' קופות ושתי סאין דליכא למימר כולי האי אוקי חולין אחוקייהו דמה שפלה בקופה של חולין ספק הוא ואין לו חזקה היתר שרי בזה רבי יוחנן בלא רבייה ואפשר דבסאה אחת אפילו ר"ל שרי בלא רבייה דסמכינן אחזקה חולין שבקופה ומוקי לה אחוקייהו ולהכי לא פליגי אמתניתין אלא ארבייתא: **א"ר** יוחנן מאי איכא צ"מיר. פירוש כיון דתרומה בזמן הזה דלאורייתא היכי סמכינן אשאי אומר להסיר בלא רבייה עימה למאי דסקלקא דעתך השתא דתרומה בזמן הזה דלאורייתא אפילו הוא מוקי לה רבי יוחנן כשרבו תקשי ליה היכי סמכינן אשאי אומר כיון דאית ליה לרבי יוחנן צריש אלו עוברין (פסחים דף מד. ושם) כוית צבדי אכילת פרס דלאורייתא דהכי פריך לה התם ומתוך קשיא זו משני התם הב"ע בתרומה בזמן הזה דרבנן ויש לומר דה"מ למימר וליטעמין והתם נמי היה מצי למימר וליטעמין אפילו כוית צבדי אכילת פרס דרבנן תקשי אמצאי אמרין שאני אומר כיון דרבי יוחנן מוקי לה הכא בלא רבייה וכן דרך הש"ס במקומות: ירושה

ר' יהודה לטעמיה. כזכרו הס' ובהקומץ: **אדמי אכל חתיכה כו'.** דמשמע טעמא משום דהפסד מועט הוא נפלוג בדידה ואע"ג דליכא תקנתא לא בטילה: **טהורה בטורה עדיפא ליה.** לאשמעינן דלע"ג דשמייהו טהורות ושיך זהו ציטולא טפי דלשכחן במסכת תרומות

(פ"ה מ"ג) דתרומה טהורה בחולין טהורין הכל מודין שעולין ובתרומה טמאה בטורה חלוקים צ"ש וצ"ה (שם מ"ד) ועוד דנימוחה ופ"ה לא תעלה: **ולר"ל מאי שנא רישא ומ"ש סיפא.** בשלמא לר' יוחנן דמוקי לה בשלימה סיפא כיון דהפסד מועט הוא לא מצטלינן חתיכה שלימה הואיל ודרכו לימנות ואף על גב דלר' יוחנן עיגול דתרומה בטל בחולין דקא מתדר לר"ל והלא אני שונה כו' מכלל דמודה בעיגול דבטיל משום הפסד מועט בחתיכה מודה דיהצינן כולוה לכהן הואיל והיא גופה דלאורייתא לא חיישי להפסד מועט אלא לר"ל דאמר מידי דלאורייתא לא בטיל והכא משום דנימוח לא חשיב תו איסור דינה וצטלה סיפא אמצאי לא תעלה הא ליתא לאיסורא צעיניה: **אמר רב שישא צריה דרב אידי.** לעולם בנימוחה ורישא בטומאת משקין דרבנן כגון שנטמאה חתיכה על ידי משקין טמאין שנגעו בכלי דמדלאורייתא אין משקה מטמא כליו' ואע"ג דאיכא למיגזר משום טומאה דלאורייתא מודה ריש לקיש דבטיל הואיל ואין דרכו לימנות: **וסיפא.** קדשים לזר איסור דלאורייתא הוא ומידי דלאורייתא מין זמינו להאי תנא סבירא ליה ללא בטיל ואפילו שאין דרכו לימנות: **ניפלוג וליטני בדידה.** בטומאה וטהרה כדקטע מילתיה ומאי מנאקט חולין וקדשים: **טהורות בטורות עדיפא ליה.** ויחא ליה לתנא למימני טהורות בטורות דשיך זהו ציטולא טפי כדפרישי' לעיל ואפי"ה אולינן לתומאה הואיל ואיסור דלאורייתא: **איסור לאו.** טומאת צפר קדשים לאכול בלאו והצפר אשר יגע בכל

טמא (ויקרא ו:): **סיפא.** קדשים בחולין אמי לזי כרת דלכיל להו בטומאת הגוף וטומאת הגוף כרת דכתיב [שם] והנפש אשר תאכל צפר ועולם בשנימוחה: **ליא לעולם בשלא נימוחה.** ועיגול היינו טעמא דר"ל דבדלאורייתא לא בטיל כיון דתרומה לזר במיתה כרת דמיא: **והא רבה הוא דאמר.** בפרק בתרא (דף קט"ו): **כל דלאורייתא (לא בטיל) ל"ש איסור לאו ל"ש איסור כרת.** אס חשו רבנן לכרת חשו נמי ללאו ועבוד תקנתא: **רב אשי אמר.** בנימוחה וסיפא הוי דבר שיש לו מותרין דמתריין לכהן: **דוסא היא.** דהא דק"ל (פ"ה דף ג. א) דבר שיש לו מותרין לא בטיל כגון דמשתייחא למחר למאן דאיסירא ליה השתא כגון צ"ה שגולדה ביום טוב: **מישרא שרי.** אפילו השתא הרי אלו. החולין מותרין לזר: **והוא שרבו חולין.** שבקופת חולין: **על הפרומה.** שבסאה תרומה הלכך תלינן בשאיני אומר חולין לתוך חולין נפלו דאי נמי הוי איפכא ונפלה סאה תרומה בקופת חולין בטילה צרובא: **אף על פי שנא רבו.** דסמכינן אשאי אומר: **אלא לר' יוחנן קשיא.** דמי תלינן לקולא באיסור דלאורייתא: ואנא

למאי דס"ד השתא אמצאי תרומה טהורה עולה בק"א: **שרתי** אחת של חולין ואחת של תרומה שפלה סאה של תרומה לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזה מהן נפלה הריני אומר לתוך תרומה נפלה והו' להו לרבי יוחנן ור"ל לאיפלוגי עלה והשיב ר"י דמשום צרותא דר' יוחנן מייתי צרייתא דאפילו צב' קופות ושתי סאין דליכא למימר כולי האי אוקי חולין אחוקייהו דמה שפלה בקופה של חולין ספק הוא ואין לו חזקה היתר שרי בזה רבי יוחנן בלא רבייה ואפשר דבסאה אחת אפילו ר"ל שרי בלא רבייה דסמכינן אחזקה חולין שבקופה ומוקי לה אחוקייהו ולהכי לא פליגי אמתניתין אלא ארבייתא: **א"ר** יוחנן מאי איכא צ"מיר. פירוש כיון דתרומה בזמן הזה דלאורייתא היכי סמכינן אשאי אומר להסיר בלא רבייה עימה למאי דסקלקא דעתך השתא דתרומה בזמן הזה דלאורייתא אפילו הוא מוקי לה רבי יוחנן כשרבו תקשי ליה היכי סמכינן אשאי אומר כיון דאית ליה לרבי יוחנן צריש אלו עוברין (פסחים דף מד. ושם) כוית צבדי אכילת פרס דלאורייתא דהכי פריך לה התם ומתוך קשיא זו משני התם הב"ע בתרומה בזמן הזה דרבנן ויש לומר דה"מ למימר וליטעמין והתם נמי היה מצי למימר וליטעמין אפילו כוית צבדי אכילת פרס דרבנן תקשי אמצאי אמרין שאני אומר כיון דרבי יוחנן מוקי לה הכא בלא רבייה וכן דרך הש"ס במקומות: ירושה

א) זכמים עט. מנחות כב: כג: חולין ה. קה"ט. ל' לקמן קטו. ונסח איתא רבא, א) וצ"ה ג: לט. ב"מ גג, ד) ופ"ה על הליון ב"מ טו, ה) פסחים ט: מה. מדר לו: ומוס' תרומות סוף פ"ו, ו) ופסחים יח, א) ויע"ש אריתם בזה במוס' מנחות כב: ד"ה ור"י ספר ומוס' זכמים עב. ד"ה ר"י אומנא,

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה ר' יהודה וכו' וליכא למאן דאמר ללא בטיל:

מוסף רש"י

ורכל דבר שיש לו מותרין אפילו באלף לא בטיל. לא וע"ג דמדלאורייתא תד צתרי בטיל דכתיב אחרי רבים להטות, אחמור רבנן הואיל ויש לו מותרין לאמר זמן לא יכלנו באיסור על ידי ציטול (ב"ב) שתי קופות. גדולות ובזמן דגן דהיא תרומה דלאורייתא (פסחים מד.) ולפניהם שני סאין. על פירות (שם טו.) ונפלו אלו לתוך אלו. הסאין מתוך אלו הקופות, וידוע לנו שהשתא נפל בו והאחד בו, ואין ידוע אי זה בו ואין זה בו (שם.) הרי אלו מותרים. פירות על קופות חולין מותרין לזר כדמחילה אפילו אין בקופה כדי להעלות סאה כחמור ומאה, שאנו אומרים חולין לתוך חולין נפלו, אלא תלינן לקולא היתר בסימנין ואיסור באיסור ואע"ג דאיכא למימר איפכא (שם.)